

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 198/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. Z. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 162/2010 a jeho rozsudkom z 28. októbra 2010, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 89/2011 a jeho rozsudkom z 10. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2012 doručená sťažnosť J. D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Z. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 162/2010 a jeho rozsudkom z 28. októbra 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok okresného súdu“), ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 89/2011 a jeho rozsudkom z 10. mája 2011 (ďalej aj „namietaný rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 162/2010 z 28. októbra 2010 uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Sťažovateľovi bol taktiež uložený trest prepadnutia vecí.

Proti namietanému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 To 89/2011 z 10. mája 2011 tak, že zrušil výrok namietaného rozsudku okresného súdu o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a sťažovateľa zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. V ostatných častiach krajský súd ponechal napadnutý rozsudok nezmenený.

Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré podal z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku.

Sťažovateľ v dovolaní namietal nezákonnosť domovej prehliadky, ktorá sa mala konať bez predchádzajúcej výzvy, s tým, že zápisnica o domovej prehliadke obsahuje nepravdivé údaje a nie je ním podpísaná, pričom tiež tvrdil, že sa nepreukázalo žiadne z podozrení, ktoré by odôvodňovalo výkon domovej prehliadky. Sťažovateľ tiež dôvodil, že nebol oboznámený s obsahom príkazu na domovú prehliadku a s podkladmi, ktoré mali odôvodňovať túto prehliadku. Príkaz na domovú prehliadku podľa názoru sťažovateľa neobsahoval opis skutku, ale len právnu kvalifikáciu. Namietal tiež, že sudy v konaní nevykonali ním navrhované dôkazy (výsluchy niektorých svedkov) a svedecké výpovede,

ktoré boli v prospech sťažovateľa, súdy takto nevyhodnotili. Sťažovateľ tiež tvrdil, že v priebehu konania nebolo preukázané naplnenie objektívnej stránky trestného činu, keďže jej existenciu v jeho veci konajúce súdy odvodzovali len z nezákonne vykonaného dôkazu – domovej prehliadky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Tdo 50/2011 z 29. novembra 2011 dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol *„s odôvodnením, že chyby vytykané v dovolaní nepredstavujú naplnenie dovolacieho dôvodu“*.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu uvádza dôvody, pre ktoré odvolaním napadol namietaný rozsudok okresného súdu, a následne uvádza dôvody, pre ktoré dovolaním napadol rozsudok krajského súdu.

Sumarizujúc svoju argumentáciu sťažovateľ uvádza, že *„Na základe vyššie uvedených skutočností má sťažovateľ za to, že postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici a postupom a rozhodnutím Okresného súdu v Lučenci došlo k porušeniu základného ľudského práva domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...“*.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné právo sťažovateľa, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (právo na súdnu ochranu), garantované ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, bolo postupom súdu v konaní vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod č. 3 T/162/2010 a rozsudkom Okresného súdu v Lučenci zo dňa z 28. 10. 2010 sp. zn. 3 T/162/2010, porušené.

2.) Základné právo sťažovateľa, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (právo na súdnu ochranu), garantované ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, bolo postupom súdu v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici, pod č. 5 To/89/2011 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 10. 05. 2011, sp. zn. 5 To/89/2011, porušené.

3.) *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Okresného súdu v Lučenci zo dňa z 28. 10. 2010, sp. zn. 3 T/162/2010, a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

4.) *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 10. 05. 2011, sp. zn. 5 To/89/2011, a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

5.) *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000, ktoré sú Okresný súd v Lučenci a Krajský súd v Banskej Bystrici povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia.*

6.) *Okresný súd v Lučenci a Krajský súd v Banskej Bystrici sú sťažovateľovi povinní uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 Eur, a to do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Zo sťažnosti vyplýva, že v sťažovateľovej trestnej veci rozhodoval na základe jeho dovolania aj najvyšší súd ako dovolací súd, ktorý o tomto dovolaní rozhodol uznesením sp. zn. 2 Tdo 50/2011 z 29. novembra 2011 tak, že ho odmietol. Sťažovateľ sa v petite sťažnosti ale nedomáha vyslovenia porušenia svojich základných práv označeným uznesením najvyššieho súdu ani postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal. Ústavný súd preto mohol sťažnosť predbežne prerokovať len v rozsahu namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a namietaným rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

1. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 162/2010 a jeho rozsudku z 28. októbra 2010

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti namietanému postupu a rozsudku okresného súdu odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 89/2011 a jeho rozsudku z 10. mája 2011

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že sťažovateľ sa v nej v zásade obmedzuje len na uvedenie skutočností, ktoré namietal v odvolacom a dovolacom konaní. Z toho možno vyvodiť, že tieto námietky (skutočnosti) sú zároveň aj obsahom jeho argumentácie v konaní pred ústavným súdom, keďže sťažnosť okrem toho obsahuje už len odkazy na doterajšiu judikatúru ústavného súdu a citáciu príslušných článkov ústavy a Trestného poriadku.

Na tomto základe možno konštatovať, že všetky námietky sťažovateľa smerujúce proti namietanému rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, boli predmetom súdneho prieskumu najvyšším súdom v rámci dovolacieho konania, pričom tento prieskum dopadol pre sťažovateľa neúspešne, keďže najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 50/2011 z 29. novembra 2011 jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol „s odôvodnením, že chyby vytýkané v dovolaní nepredstavujú naplnenie dovolacieho dôvodu“. Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ sa v podstate domáha, aby ústavný súd opätovne preskúmal namietaný rozsudok krajského súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, v rozsahu, v akom ho napadol svojím dovolaním, hoci ho už preskúmal najvyšší súd ako dovolací súd, a to bez toho, aby namietal touto sťažnosťou aj dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu.

Za daných okolností by vzhľadom na obsah sťažnosti a okolnosti, ktoré predchádzali jej podaniu, nepochybne bola daná právomoc ústavného súdu preskúmať uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 50/2011 z 29. novembra 2011, ktorým ako dovolací súd dovolanie sťažovateľa odmietol. Keďže označené uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľ nenamietol v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, nemohlo byť (vzhľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) úlohou ani povinnosťou ústavného súdu zaujať k nemu meritórne závery. Navyše, z už spomínaného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu nepochybne vyplýva, že ústavný súd svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže uplatniť len vo vzťahu k takému (právoplatnému) rozhodnutiu všeobecného súdu, ktoré už sťažovateľ nemôže napadnúť žiadnym opravným prostriedkom (riadnym ani mimoriadnym) v rámci sústavy všeobecných súdov. Ak sťažovateľ napadol rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 To 89/2011 z 10. mája 2011 dovolaním a s výsledkom dovolacieho konania nebol

spokojný, mohol a mal napadnúť sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 50/2011 z 29. novembra 2011, ktorým bolo jeho dovolanie odmietnuté. Ak tak neurobil, nemá ústavný súd právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu z tých istých dôvodov, z akých ho už preskúmal najvyšší súd ako dovolací súd.

Ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ mohol napadnúť rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 To 89/2011 z 10. mája 2011 a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nad rámec dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom bolo ale jeho povinnosťou takýto návrh odôvodniť a navrhnúť dôkazy (§ 20 ods. 1 druhá veta zákona o ústavnom súde).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v nej neuviedol žiadne ďalšie dôvody (nad rámec tých, ktoré uplatnil v dovolaní), na základe ktorých by namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 To 89/2011 z 10. mája 2011 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, t. j. z tohto hľadiska nie je sťažnosť odôvodnená. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdôrazňuje (napr. IV. ÚS 359/08), že nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho ústavou garantovaných práv označeným rozsudkom krajského súdu nemôže byť dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by umožňovali dospieť k takémuto záveru aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie. Sťažnosť sťažovateľa teda v časti týkajúcej sa označeného rozsudku krajského súdu neobsahuje kvalifikované odôvodnenie (nad rámec dôvodov uplatnených v dovolaní), a preto nespĺňa ani podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci, ako aj z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa s ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012